

דברי תורה שי צבי מיוסד עפ"י ספה"ק חובת הלבבות

ראש השנה

אלי ומקבל תשובתי, אצל כשהתשובה היא מיראת העונש ומאימת היסורים, אז היא פחות מקובלת, ורחוק יותר שמתקבל.

רבזה נצין גם מה טעם נקראים ימים אלו כספרי קודש ימי רצון. ולכאורה אינם אלא ימי דין. אך לפי המתבאר צא לומר, כי התשובה שישראל שזים אל זוראם זימים קדושים אלו, מהראוי שיהיה זרצון טוב, זעהכירם גדולת הזורא ומסדיו, ולא מאימת יסורים ועונשים.

רבמילא מוצן לשון הגמרא אמרו לפני' בראש השנה מלכויות, כדי שתמליכוני עליכם. צא לאפקוקי, שלא לקבל עול מלכותו יתצרך ולסוד זתשובה זימים קדושים אלו מפחד גזרות ותוכחות ומיראת העונש, אלא מחמת הכרה בגדולתו ורוממותו יתצרך, שזעל תשובה כזה עומד כזיכול לפניו יתצרך, וכמו דמתבאר זיה קרא וקאמר 'אלי תשוב', וכדברי החזנות הלזנות.

ולבוא אל זיאר מלמר המדרש המוצנ זפתח זכרינו נקדים, כי לכאורה יתכן לומר, שהמדרגה העליונה זתשובה, לשז מרצון הטוב, אינה נמצאת אלא זישראל, שמקור מחזנתם טהור, ולכן הם מכירים בגדולת הזורא וזחסקדו המרוזים. אצל אומות העולם, גם כשהם חוזרים זתשובה על מעשיהם הרעים, אין זה אלא מפחד יסורים ותוכחות, ומעשה דאנשי נווה יוכת, שלא שזו אלא מאימת העונש שהזנתח להם מפי הנציח אס לא יזו.

והנה זתולדות יעקב יוסף (פרשת פינחס) הזיח זשם השל"ה הק' (ראש השנה, תורה אור), כי 'תרועה' מורה על תשובה. ויש לומר דזהו כונת המדרש שהן מבירין לפתות את בוראן בתרועה. והיינו שישראל חוזרים זתשובה זמדרגה הרוממה, זעהכירם גדולת הזורא ומסדיו, ולכן הזורא יתצרך כזיכול מתפתה להם, והיינו שהוא מקבל תשובתם, וזוחר זהם לעזדו, אצל אומות העולם שאינם שזים אלא מפחד יסורים ועונשים, תשובתם אינה מקובלת אצל המקום.

במדרש (ויקרא רבה כט, ד) איתא: אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכוך (תהלים פט, טו). וכי אין אומות העולם יודעים להריע, כמה קרנות יש להן וכו', ואמרת 'אשרי העם יודעי תרועה'. אלא שהן מבירין לפתות את בוראן בתרועה, ע"כ. ויש להצין מדוע דוקא ישראל יכולים לפתות את זוראם זתרועה.

ב זגמרא (ראש השנה לד:) איתא: אמר הקב"ה, אמרו לפני בראש השנה מלכויות, כדי שתמליכוני עליכם, ע"כ. ודקדק זאר המליר (לראש השנה, ד"ה ואיתא), דתיבת 'לפני' מיותרת, והיה אפשר לומר 'אמרו מלכויות'.

זנראה זהקדם המזורא זחזנות הלזנות (שער התשובה, פרק ו'), שיש ארבעה זכרים המעוררים את האדם לשזו אל זוראו, והמעולה שזהם הוא השז מרצונו הטוב, על ידי הזזנותו בגדולת ורוממות הזורא יתצרך, וזטויותו התמידיות עמו, ושהוא חייב לעזדו ולשמור מלוותיו תמורת טויות אלה. והוא דומה לעזד זזכר מלדוניו, שכאשר הוא מתזונן זטויות אשר גמלו לדונו, הוא חוזר אליו מרצונו הטוב, ומזקש סליחה ומחילה. וזעל תשובה כזה קרא משנתח ואומר (ירמיה ד, א) 'אס תשוב ישראל נאום ה' אלי תשוב'. פירוש, אס תשוב מרצון הטוב, טרם זוא העונש אליך, הקבל תשובתך, ואזכר זך לעזד אותי. אצל מי שאינו שז אלא על ידי שלשת הדברים האחרים, שהם: כשחכם הדור מוכיחו, כשרואה יסורים זאים על אחרים, או כשיסורים זאים על עצמו, הוא פחות מקובל אצל המקום, ורחוק יותר שמתקבל תשובתו, עכ"ד.

ויש לזכר זזה הרמז שהזיאו הספרים הק' (עין ייטז פנים, אפי זכרון, אות לת) על חודש אלול, שהוא ראשי תיבות 'אני לדודי ודודי לי'. שהרי חודש אלול הוא חודש התשובה, וזו ישראל קדושים מרזים זתשובה ומיקון המעשים, לקראת ימי הדין הממששים וזאים לטובה. ולזה זא הרמז להורות אני לדודי. פירוש, כשאני חוזר זתשובה זעהכירי גדולת דודי וטויותיו, אז דודי לי - הוא מתקרב

לומר, אם תשוב לרצונך, קודם בוא העונש עליך, אקבל תשובתך ואבחר בך לעבודתי וכו'. והמצליח, השב אל האלהים כפנים הראשונים. ותחתיו בהצלחה ובקיבול, מי שלא שז עד שזבאתו תוכחת הזורא, והם הפנים השניים. ותחתיהם בהצלחה ובקיבול, מי שלא שז עד שזלה הרעה על פניו. ותחתיו בקיבול והחזרה, מי שלא שז עד שזל עליו העונש ונתיישר בו, עכ"ד.

(*) וזה לשונו: אבל אופן התערה יהיה לארבעה דברים. האחד מחזוק הכרת האדם את אלוהיו, ובחינתו בהתמדת טובתו עליו, ומה שהוא חייב עליה מעבודתו ושמור מצוותיו וזהו מה שהזכיר. והוא כעבד הזורה מלדוניו, כשהוא חושב בטוב אשר גמלו, ישוב אליו לרצונו לבקש ממנו מחילה על מה שקדם לו מהמרותו וזרחו מעבודתו. והוא העבד המפיק דרך הטובה, ומבין נתיב ההצלחה, והוא ראוי לסלוח לו ולקרר אותו, וכמדרשו נאמר (ירמיה ד, ב) 'אם תשוב ישראל נאום ה' אלי תשוב'.